

ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

ΨX84

10^η Διάλεξη

Διδάσκουσα: Αρετή Τσινού, PhD
atsinou@psych.uoa.gr

Κύρια Σημεία Διάλεξης

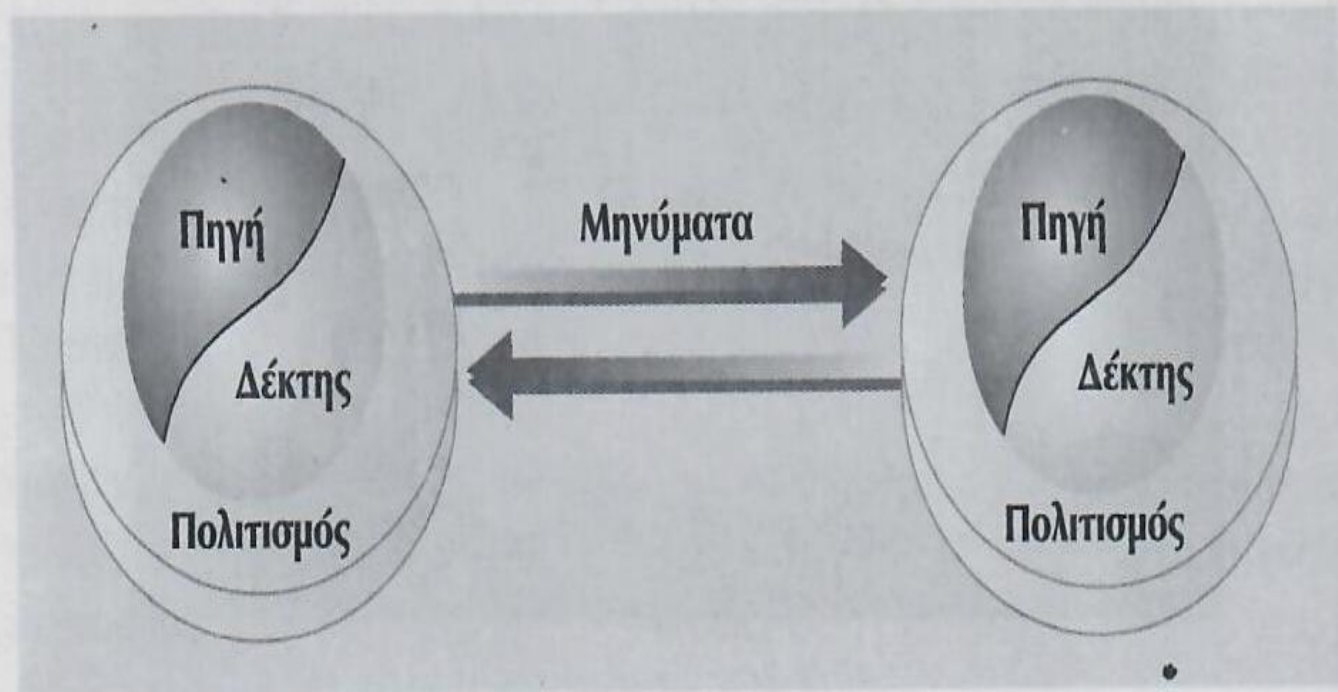
Κεφ. 6 Πολιτισμός και Επικοινωνία, DeVito, 2004

Κεφ. 6 Επικοινωνία και Διαπροσωπικές Σχέσεις από
Smith & Bond (2012) Διαπολιτισμική Κοινωνική Ψυχολογία

- 🤪 Πολιτισμός
- 🤪 Εμπόδια στην Διαπολιτισμική Επικοινωνία
- 🤪 Πολιτισμός και Τρόποι Επικοινωνίας
- 🤪 Πολιτισμός και Επιχειρηματολογία
- 🤪 Το Πολιτισμικό Πλαίσιο της Γλώσσας και η Χρήση του

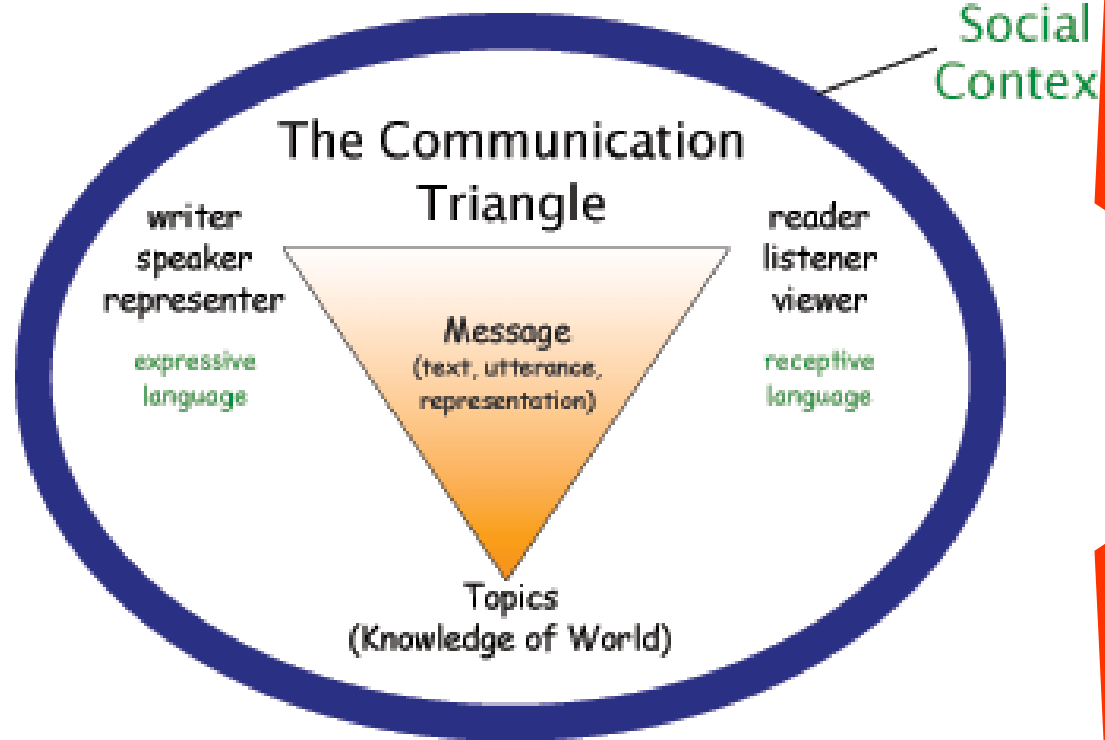
Ας θυμηθούμε: Το πλαίσιο και η σημασία του

- Το **Πλαίσιο** μέσα στο οποίο οι άνθρωποι επικοινωνούν τη δεδομένη χρονική στιγμή μπορεί να **επηρεάσει** όλα τα συστατικά της **Επικοινωνίας**..

Σχήμα 6.1 Ένα μοντέλο διαπολιτισμικής επικοινωνίας. Αυτό το βασικό μοντέλο διαπολιτισμικής επικοινωνίας είναι σχεδιασμένο για να δείξει ότι ο πολιτισμός αποτελεί μέρος κάθε επικοινωνιακής συναλλαγής.

Πολιτισμός

Διαπολιτισμική
επικοινωνία δεν
είναι μόνο τα
απλά
καθημερινά:
χαιρετισμοί,
φαγητό,
μουσική...

Ο Πολιτισμός

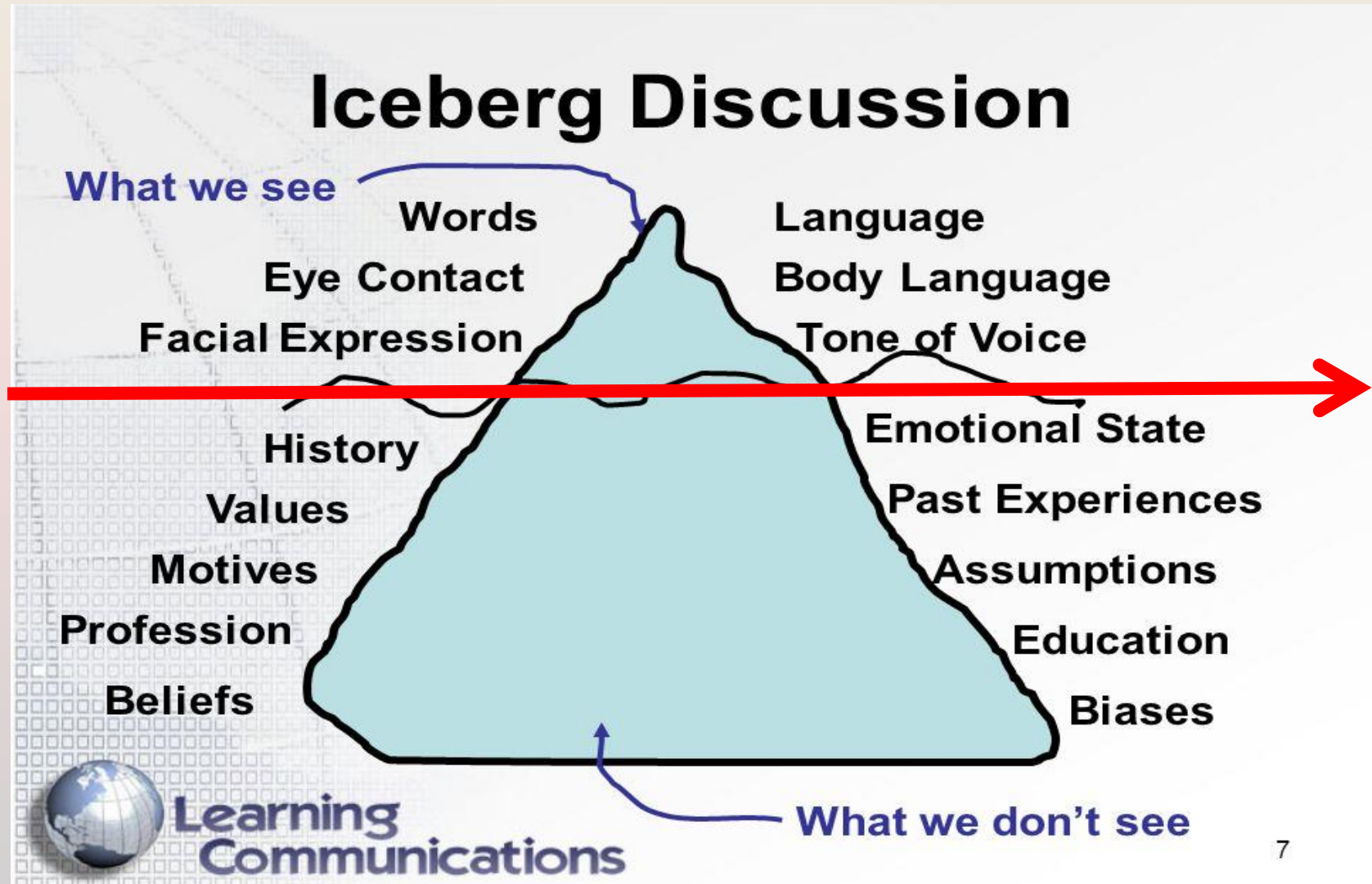
Πολιτισμός: Περιλαμβάνει όλες τις εμπειρίες του ανθρώπου:

Η γλώσσα και οι κινήσεις, η προσωπική εμφάνιση, οι κοινωνικές σχέσεις, η θρησκεία, η φιλοσοφία και οι αξίες, το φλερτ, ο γάμος και τα έθιμα της οικογένειας, το φαγητό και η διασκέδαση, η δουλειά, η διοίκηση, η εκπαίδευση και τα συστήματα επικοινωνίας, η υγεία, οι μεταφορές, τα κυβερνητικά και οικονομικά συστήματα, τα επιτεύγματα του ανθρώπου, **σε μια δυναμική αλλαγής...**

Ο Πολιτισμός

- ...Όλα όσα χρειάζεται να ξέρει και να κάνει κάποιος ώστε να μην ξεχωρίζει σαν ένας «ξένος» (αρνητικά) σε μια ξένη χώρα Όλα όσα απαιτούνται για να **επιπολιτίζεται αποτελεσματικά και δημιουργικά...**

Αυτά που γνωρίζουμε (?) και αυτά που δεν γνωρίζουμε από τον άλλο πολιτισμό

Κεφ. 6

Επικοινωνία και Διαπροσωπικές Σχέσεις

από

**Smith & Bond (2012) *Διαπολιτισμική
Κοινωνική Ψυχολογία***

Εμπόδια στην Διαπολιτισμική Επικοινωνία

LaRay M. Barna (1994) λίστα από 6 εμπόδια στην
Διαπολιτισμική Επικοινωνία:

- ✓ Το άγχος
- ✓ Το να θεωρείς ως δεδομένη την ομοιότητα αντί τη διαφορά
- ✓ Ο εθνοκεντρισμός
- ✓ Τα στερεότυπα και η προκατάληψη
- ✓ Η γλώσσα
- ✓ Οι μη λεκτικές παρερμηνείες

Πολιτισμός και επικοινωνία: τόσο, όσο!

Οι διαφορές στις **αξίες, πεποιθήσεις, προσδοκίες και στις συμπεριφορές** των άλλων, επηρεάζουν σημαντικά το **είδος και την ποσότητα πληροφοριών που είναι διαθέσιμες** σε ένα συγκεκριμένο τόπο.

Υπάρχουν διαφορές:

- ✓ Στους τρόπους επικοινωνίας και στις αντίστοιχες **αντιλήψεις για τον χρόνο.**
- ✓ Στο πώς αναπτύσσονται οι διαφορετικοί **τύποι κοινωνικών σχέσεων κ.λπ.**

Πολιτισμός και Τρόποι Επικοινωνίας

Ερωτήματα:

- ✓ Υπάρχουν *στοιχεία του ύφους επικοινωνίας* που να είναι *κοινά σε διάφορους πολιτισμούς;*
- ✓ Ποια απ' αυτά συνδέονται με συγκεκριμένους *ιδιοκεντρικούς ή αλλοκεντρικούς πολιτισμούς;*

Ιδιοκεντρισμός: Η έμφαση στις ατομικιστικές αξίες ακόμα και σε πλαίσιο συλλογικότητας.

Αλλοκεντρισμός: Η έμφαση στις αξίες συλλογικότητας ακόμα και σε πλαίσιο ατομικισμού.

Πολιτισμός και Επιχειρηματολογία (Τριάντης, 1994)

- Kaplan (1966): ανέλυσε > 600 κείμενα που γράφτηκαν στην αγγλική γλώσσα από ξένους φοιτητές (μη Άγγλους): η ανάπτυξη της **επιχειρηματολογίας ήταν διαφορετική** από αυτή των Άγγλων και κατέγραψε ότι αυτό συνδέονταν με τον πολιτισμό των φοιτητών.

Π.χ. οι Αγγλοσάξονες αναπτύσσουν επιχειρήματα «ευθέως»/ «κατευθείαν».

Πολιτισμός και Επιχειρηματολογία (Τριάντης, 1994)

Οι Εβραίοι (Ισραηλινοί και Άραβες του Ισραήλ) αναπτύσσουν στη **σειρά παράλληλα επιχειρήματα** που συνδέονται μεταξύ τους με μία ή δύο λέξεις όπως «και», «ή», «επομένως». Κάθε παράλληλο επιχείρημα έχει ίση σημασία και είτε υποστηρίζει είτε αντιτίθεται στα άλλα.

Π.χ. «...ο δίκαιος τρόπος... \ ...ο άδικος τρόπος...»

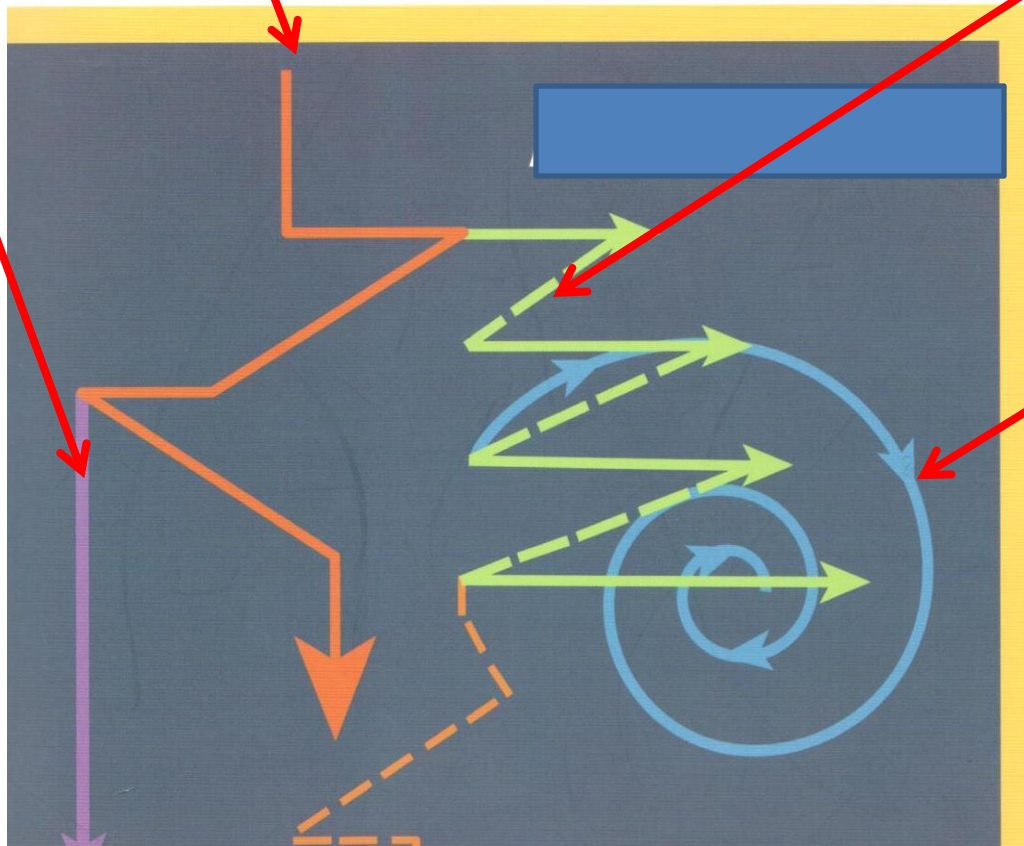

Ανατολικοευρωπαίοι Ρώσοι

Εβραίοι

Αγγλοσάξονες

Άραβες

Πολιτισμός και Επιχειρηματολογία (Τριάντης, 1994)

- Στην Ανατολική φιλοσοφία (Άραβες) το επιχείρημα αναπτύσσεται συχνά “γύρω γύρω” (π.χ., “Είναι για μας ασυνήθιστα δύσκολο να συμφωνήσουμε με αυτή την άποψη, αλλά σίγουρα θα προσπαθήσουμε...”).
- Οι Ανατολικοευρωπαίοι επιχειρηματολογούν με υπεκφυγές (π.χ. «..αυτό είναι ένα πολύ σημαντικό σημείο, το οποίο οι φιλόσοφοι δεν έχουν εξετάσει και αν εξετάσουμε την ιστορία της Δυτικής φιλοσοφίας...»).

Πολιτισμός και Επιχειρηματολογία (Τριάντης, 1994)

Η επιχειρηματολογία των Ρώσων έχει ξεκάθαρη **αρχή και τέλος**, αλλά στο ενδιάμεσο υπάρχουν στοιχεία που **δεν σχετίζονται** με την ανάπτυξη του επιχειρήματος.

Το Πολιτισμικό Πλαίσιο της Γλώσσας και η Χρήση του

Οι Munroe, Munroe και Winters (1996): το **φυσικό περιβάλλον** επηρεάζει τις μορφές της γλώσσας που αναπτύσσονται σε διαφορετικούς πολιτισμούς.

- Οι άνθρωποι π.χ. που ζουν σε **ζεστά κλίματα περνούν σε ανοιχτούς χώρους περισσότερο χρόνο** από ό,τι άνθρωποι που ζουν σε ψυχρά κλίματα.
- **Επικοινωνούν συχνά** μεταξύ τους ενώ **τους χωρίζει συγκριτικά μεγαλύτερη απόσταση** και ενώ υπάρχουν γύρω διάφοροι **άλλοι θόρυβοι**.
- Για να μπορέσουν, λοιπόν, να επικοινωνήσουν αποτελεσματικά χρειάζονται **γλώσσες που έχουν απλούστερη, λιγότερο αμφίσημη δομή**.

Το Πολιτισμικό Πλαίσιο της Γλώσσας και η Χρήση του

- Οι λέξεις γλωσσών που ομιλούνται σε **θερμές χώρες** συνήθως παρουσιάζουν ένα **σχήμα τακτικής εναλλαγής συμφώνων και φωνηέντων** (π.χ Παναμάς ή θάλασσα).
Λέξεις που **δεν ακολουθούν αυτή τη σειρά** (π.χ. «στριγκλιά») αποκωδικοποιούνται δυσκολότερα, οπότε θα απαντώνται συχνότερα σε **ψυχρά κλίματα**.
- Οι Munroe et al. (1996) υποστήριξαν την υπόθεσή τους χρησιμοποιώντας δείγματα λέξεων από 53 κοινωνίες, 47 από τις οποίες δεν διέθεταν γραπτή γλώσσα.

Το Πολιτισμικό Πλαίσιο της Γλώσσας και η Χρήση του

Προβληματισμός:

Η έρευνα δεν συμπεριέλαβε αρκετές γλώσσες από πολιτισμούς **με γραπτό λόγο**.

??? Τι γίνεται σε **σύγχρονες κοινωνίες**, δεδομένου ότι στις γλώσσες αυτών των κοινωνιών υπάρχει **εκτεταμένη εισαγωγή αγγλικών λέξεων** ή λέξεων από άλλες ευρέως ομιλούμενες γλώσσες;;

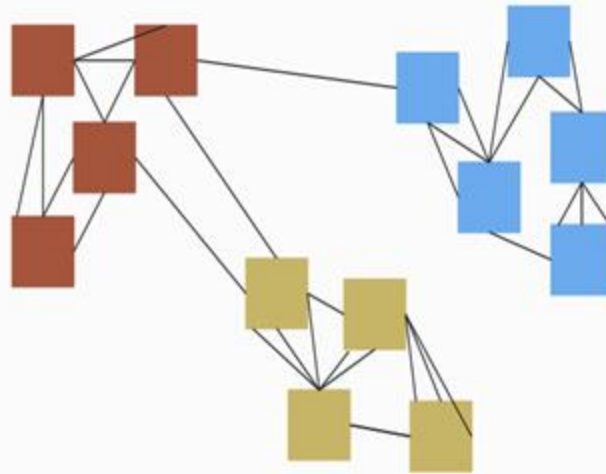
Πλαισιωμένος Λόγος ή Μη Έντονα Πλαισιωμένος Λόγος

Hall (1976): Οι πολιτισμοί ταξινομούνται **σε πολιτισμούς έντονα πλαισιωμένου λόγου ή μη έντονα πλαισιωμένου λόγου.**

- Σε έναν πολιτισμό **μη έντονα (χαμηλού) πλαισιωμένου λόγου (Low context)**, **το μήνυμα** εκφράζεται **ρητά**, μεταφέρεται δηλαδή κυρίως δια μέσου των συγκεκριμένων λέξεων που αρθρώνονται (π.χ. ΗΠΑ, Γερμανία).
- Στην εργασία επιπλέον υπάρχουν διακριτά κενά, παύσεις, δραστηριότητες και σχέσεις.

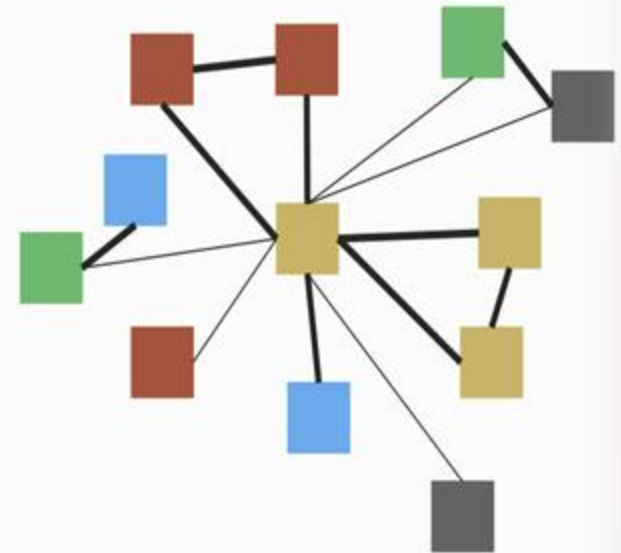
HIGH-CONTEXT CULTURES VS. LOW-CONTEXT CULTURES

HIGH-CONTEXT CULTURE

- Internalized understanding of what is communicated
- Long term relationships
- Knowledge is situational, relational
- Multiple cross-cutting ties and intersections with others

LOW-CONTEXT CULTURE

- Knowledge is public, external, accessible
- Short term interpersonal connections
- Knowledge is transferable
- Sequential separation of time, space, activities, and relationships

Πλαισιωμένος Λόγος ή Μη Έντονα Πλαισιωμένος Λόγος

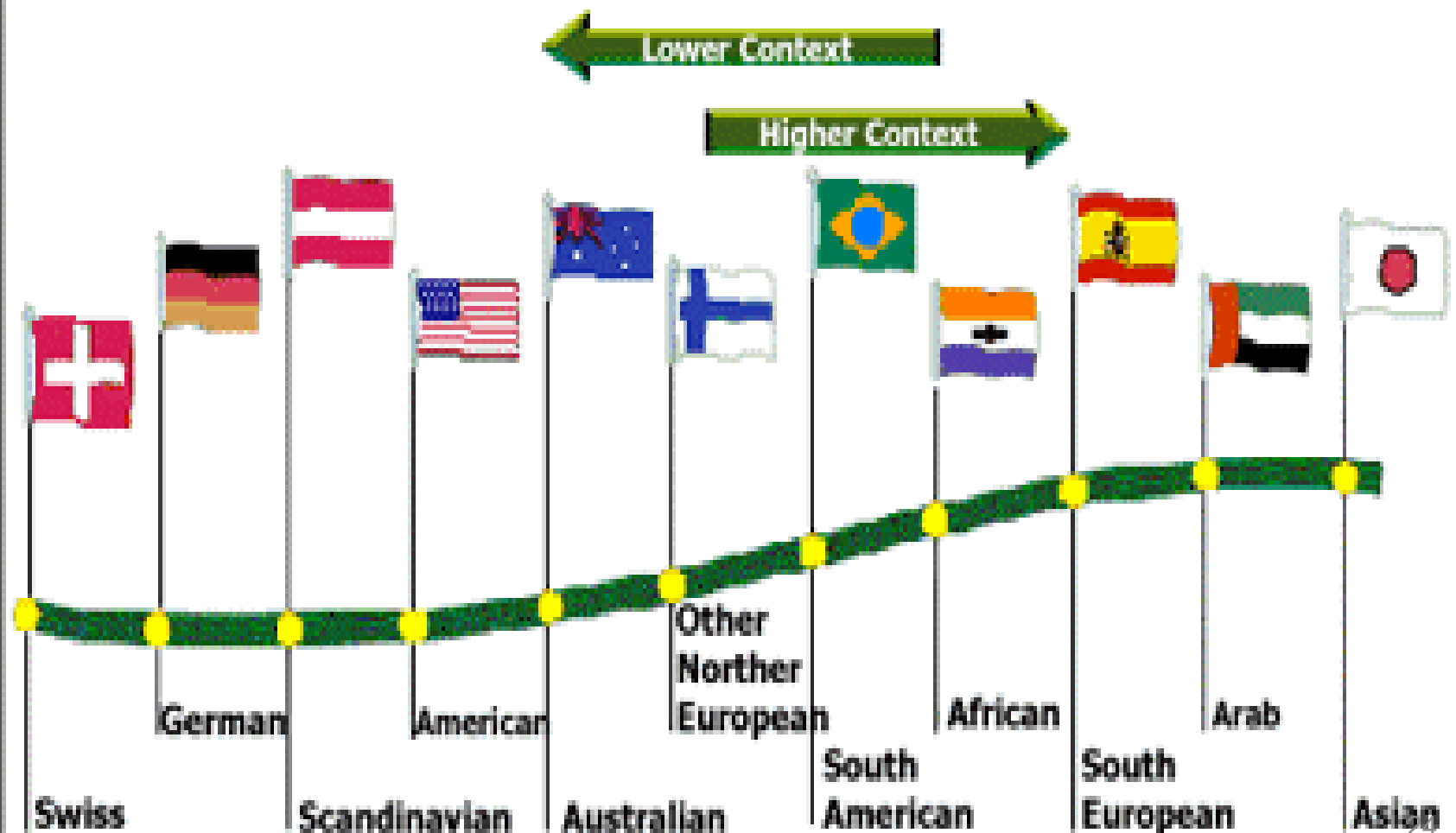
- Αντίθετα σε **πολιτισμούς έντονα (υψηλά) πλαισιωμένου λόγου** ένα μεγάλο μέρος του **νοήματος** **εξ υπονοείται**, τα **πράγματα δεν λέγονται ευθέως**, οι λέξεις δηλαδή μεταφέρουν μόνο ένα **μικρό μέρος του μηνύματος** (στην εργασία επιπλέον, μακρόχρονες σχέσεις, η **γνώση είναι σχεσιακή**).

Με βάση τις παρατηρήσεις του, ο Hall κατατάσσει διάφορες χώρες σε μία από τις δύο κατηγορίες.

(αγγλικά οι όροι είναι high context – low context).

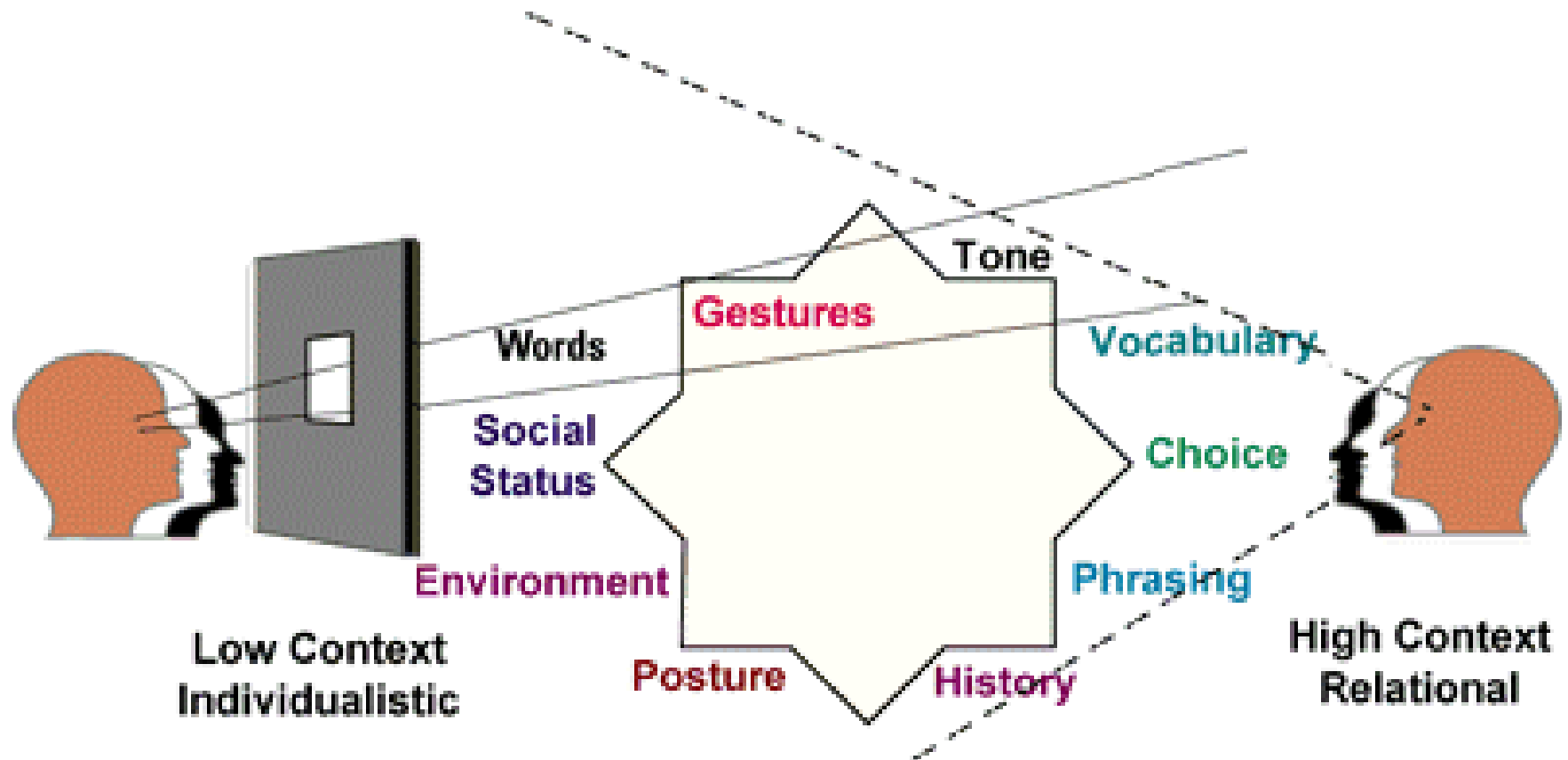
High/Low Context: Who's Which?

To give an idea of where different cultures fall on the context scale, diversity specialists often organize them in a loose linear format like the one below. Experts also find that Cultures tend to have certain defining characteristics in relation to the high/low monochronic-polychronic concept (see lists below).

Low Context/High Context Cultures

Individualistic/Relational Cultures

Adapted from *'Managing Intercultural Differences'* by Claire B. Anderson

Το Πολιτισμικό Πλαίσιο της Γλώσσας και η Χρήση του

- Ο Hall (1976) θεωρούσε ότι οι δύο τύποι πολιτισμού δεν είναι πολικά αντίθετοι αλλά ότι εκτείνονται πάνω σε ένα συνεχές.

- Gudykunst, Ting-Toomey και Chua (1988): Υπάρχει στενή σχέση ανάμεσα στην **ταξινόμηση του Hall** και της **θεωρίας Hofstede** (1980) περί **Ατομικισμού- Συλλογικότητας**.

Οι Gudykunst κ. συν. προχωρούν στην διερεύνηση του **πώς** η επικοινωνία **έντονα και μη έντονα** πλαισιωμένου λόγου μπορεί να συμβάλει στη διατήρηση πολιτισμών.

Συλλογικότητας

Hofstede Cultural Framework

1. Power Distance
2. Individualism vs. Collectivism
3. Masculinity vs. Femininity
4. Uncertainty Avoidance
5. Long Term Orientation

Hofstede's Cultural Continuum

Time Orientation

Long-Term ----- Short Term

Self-importance

Individualism ----- Collectivism

Tradition - Flexibility

Masculinity ----- Femininity

Uncertainty

Risk Avoidance ----- Risk Taking

Power Relations

Equal Distance ----- Unequal

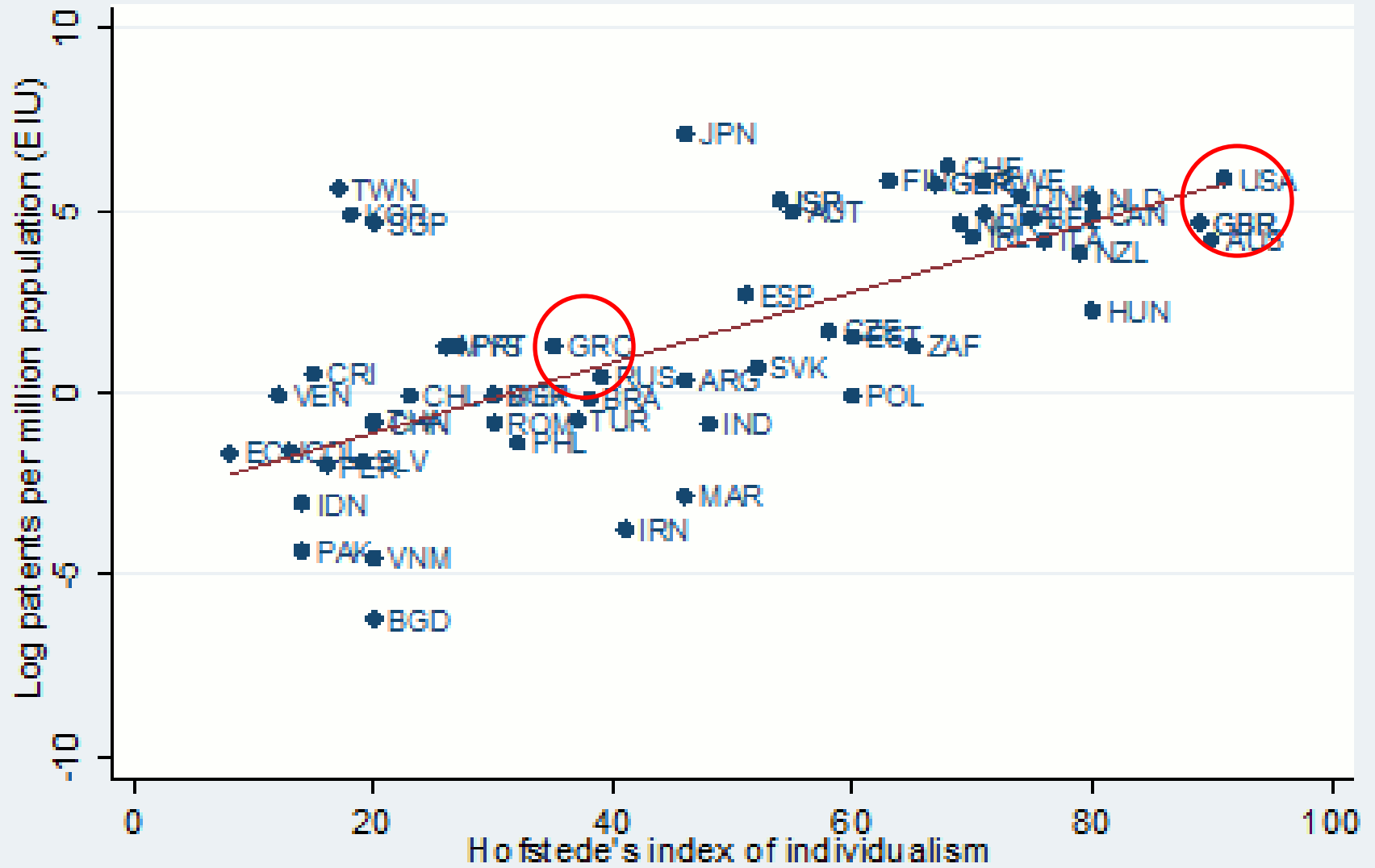

Table 1
Individualism Score (Based on Hofstede & Hofstede, 2005) and Economic Classification (Based on World Bank, 2007, Categories) by Country

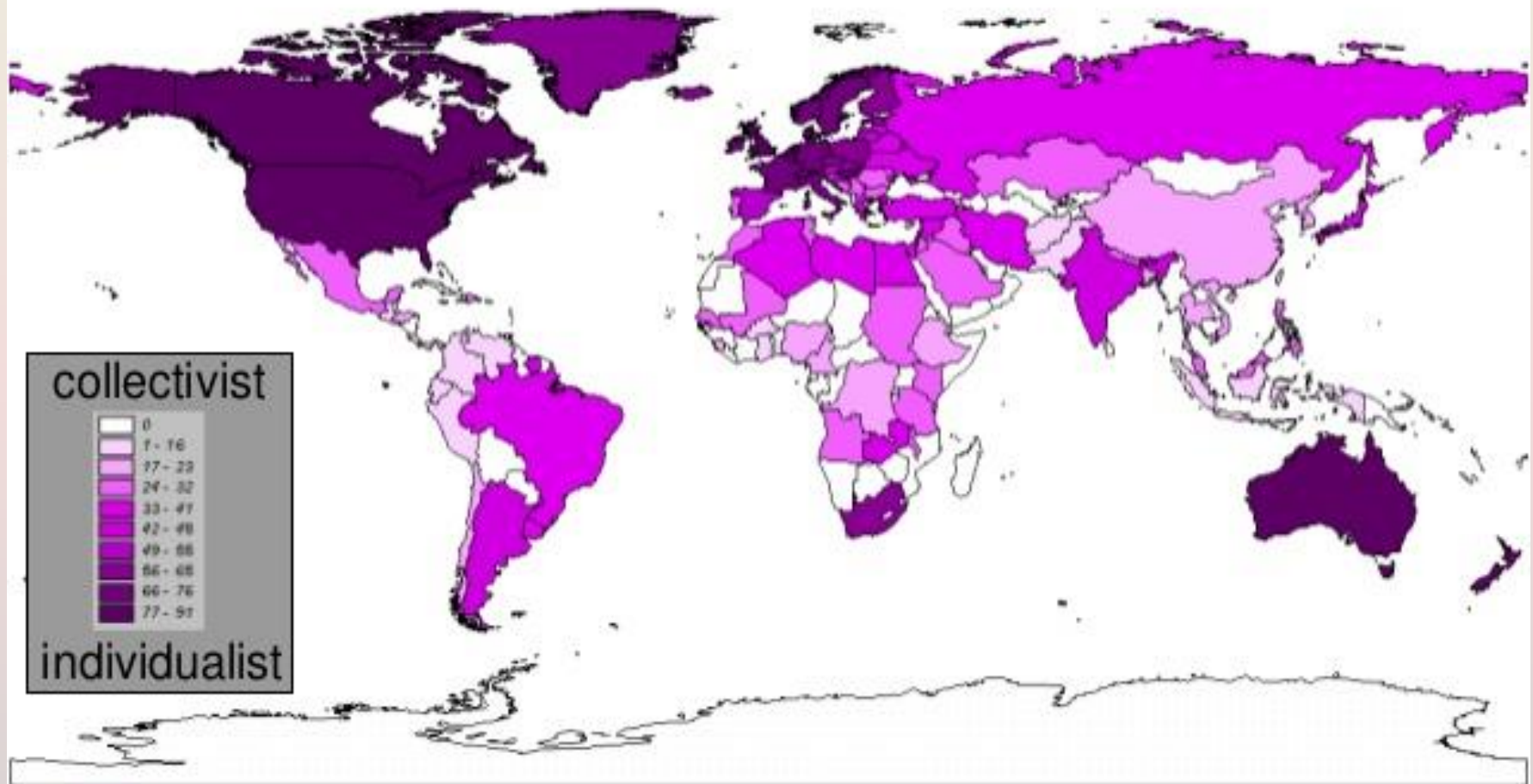
Country	Individualism score	Economic classification	Country	Individualism score	Economic classification
United States	91	High (1)	Slovak Republic	52	Upper middle (0)
Australia	90	High (1)	Spain	51	High (1)
United Kingdom	89	High (1)	Japan	46	High (1)
Canada	80	High (1)	Russian Federation	39	Upper middle (0)
Hungary	80	Upper middle (0)	Brazil	38	Lower middle (0)
Netherlands	80	High (1)	Turkey	37	Upper middle (0)
New Zealand	79	High (1)	Uruguay	36	Upper middle (0)
Italy	76	High (1)	Greece	35	High (1)
Belgium	75	High (1)	Mexico	30	Upper middle (0)
Denmark	74	High (1)	Portugal	27	High (1)
France	71	High (1)	Hong Kong (China)	25	High (1)
Sweden	71	High (1)	Macao (China)	20	High (1)
Ireland	70	High (1)	Thailand	20	Lower middle (0)
Norway	69	High (1)	Korea	18	High (1)
Germany	67	High (1)	Indonesia	14	Lower middle (0)
Switzerland	67	High (1)	Iceland	No score	High (1)
Finland	63	High (1)	Latvia	No score	Upper middle (0)
Luxembourg	60	High (1)	Liechtenstein	No score	High (1)
Poland	60	Upper middle (0)	Serbia and Montenegro	No score	Lower middle (0)
Czech Republic	58	Upper middle (0)	Tunisia	No score	Lower middle (0)
Austria	55	High (1)			

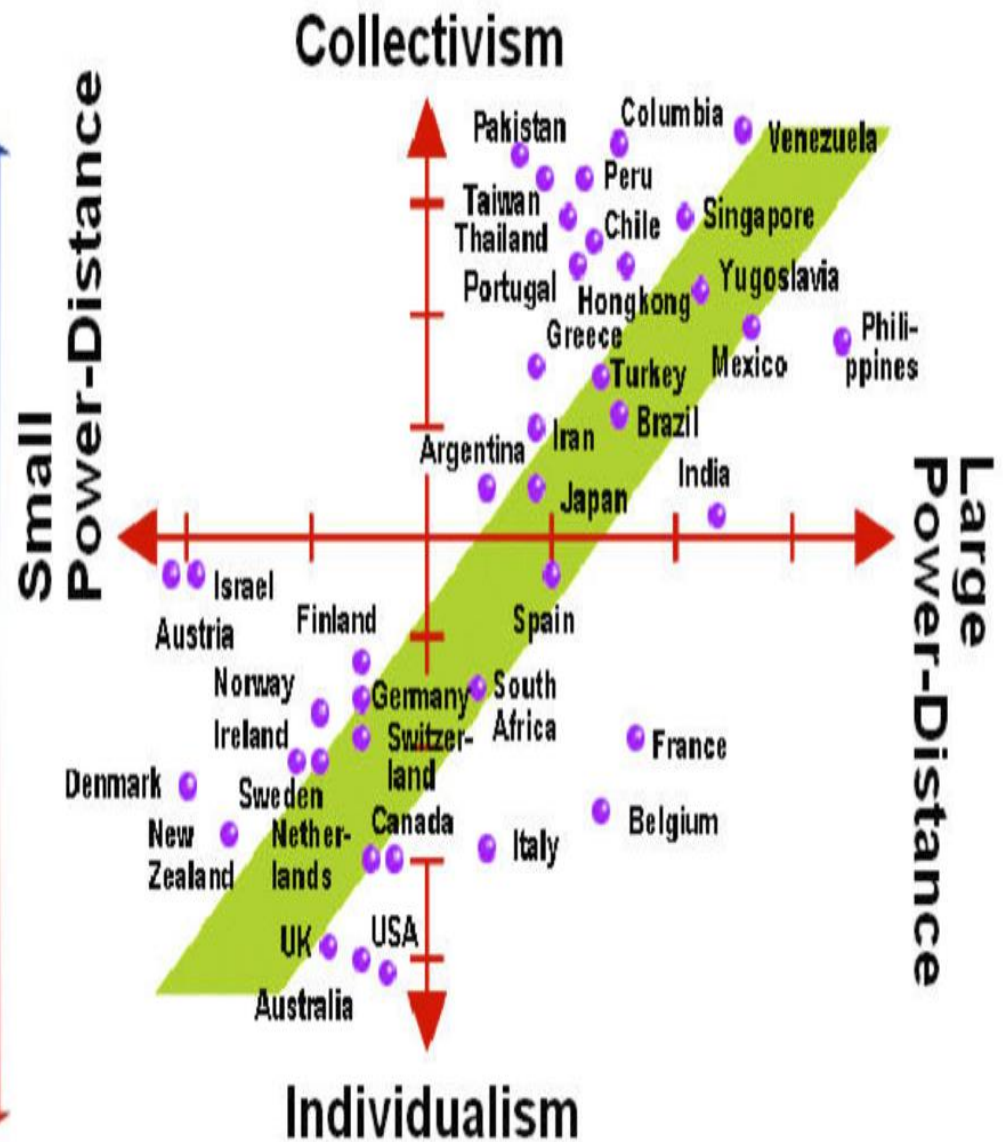
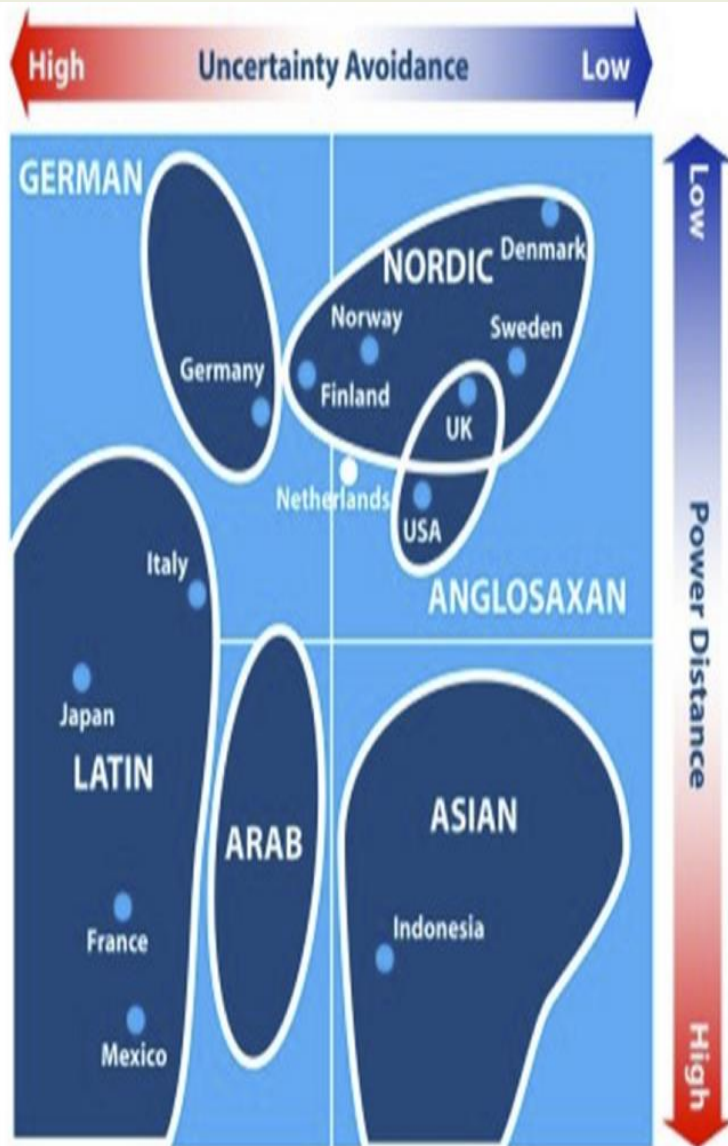
Note. Countries with an upper or lower middle economic classification are denoted as developing (coded as 0). Countries with a high economic classification are denoted as developed (coded as 1).

Panel D

Collectivism – Individualism World map

Hofstede, 1996 - Values Framework

Collectivism vs. Individualism

Collectivist	Individualist
Extended families/groups provide protection; require loyalty	Individual responsible for self and immediate family
Harmony important; direct confrontations avoided	Speaking one's mind = honesty
High-context communication (Hall)	Low-context communication (Hall)
Relationships prevail over task	Task prevails over relationship
Private life invaded by group(s)	Everyone has right to privacy
Ultimate goal: harmony and consensus	Ultimate goal: self-actualization

Adapted from UBC Centre for Intercultural Communication 2005

